

Vänsterpress om Vänsterpartiets 41:a kongress (maj 2016)

Mellan den 5-8 maj 2016 höll Vänsterpartiet kongress i Örebro. Vad innebar kongressen och vart är Vänsterpartiet på väg? Nedan har vi samlat kommentarer till kongressen.

En fråga som debatterades livligt inför och på kongressen är den om rättigheterna att på ett organiserat sätt (tillsammans med andra) driva politiska frågor i partiet, s k tendensfrihet. Flera av artiklarna nedan tar upp frågan, men det mesta av den diskussionen ingår i andra artikelsamlingar, se särskilt [Debatt: Vänsterpartiet och tendensfrihet](#).

Martin Fahlgren 21/5 2016

Innehåll

Internationalen	1
<i>Vänstern och helheter efter kongressen .....</i>	<i>1</i>
Offensiv	3
<i>Vänsterpartiet efter kongressen .....</i>	<i>3</i>
<i>Vänstern, Amineh Kakabaveh, hedersdebatten och kampen mot rasism .....</i>	<i>5</i>
Proletären.....	6
<i>Vänsterpartiet fortsätter ökenvandringen högerut .....</i>	<i>6</i>
Revolution	7
<i>V-kongressen – vilken väg för Vänsterpartiet? .....</i>	<i>7</i>
<i>Vänsterpartiets kongress – fortsatt stöd till regeringens högerpolitik .....</i>	<i>12</i>

Internationalen

Vänstern och helheter efter kongressen

Håkan Blomqvist

Internationalen 13/5 2016

SLAGKRAFTIGT iallafall på invigningen av kongressen. foto: Vänsterpartiet

Kommer vi se mer av samma V – eller är fröet till breddning ändå sått?

Det är nödvändigt att se till helheten. Vänsterpartiet har varit det enda svenska riksdagsparti som stått emot tvärvändningen i flyktingfrågan. Det motsätter sig allmänt reaktionära och välfärdsfientliga lösningar, står för en radikal miljöpolitik, för kvinnors och minoriteters rättigheter samt är uttalat socialistiskt och antikapitalistiskt. Det är bra. Partiet upprätthåller ett slags utrymme i offentligheten för socialistiskt idégodt och vänsterinriktade lösningar och samlar många tusen radikala människor. Ja, efter att den utomparlamentariska vänstervåg som för snart ett halvsekel sedan gav upphov till en flora av livaktiga revolutionära grupper ebbat ut, har Vänsterpartiet kanaliserat den absoluta majoriteten av vänstersinnade utanför socialdemokratin. Även om uttrycket i partiprogrammet att Vänsterpartiet ända sedan grundandet 1917 skulle ha varit ”det partipolitiska uttrycket för vänstern i Sverige” är i hög grad självbedrägligt.

Till helheten hör också att partiet från sitt stalinistiska förflutna sedan länge förvandlats till ett ganska normalt resultatorienterat parlamentariskt parti anpassat till dagens politiska kultur. Trots att partiprogrammet understryker att det är styrkeförhållandena ute i samhället som ”sätter ramarna för vad som är möjligt att uppnå parlamentariskt”, präglas inte partiets prioriteringar av en sådan inriktning. Verksamheten i valda församlingar suger upp stora delar av energin och i den representativa demokratins kompromissmaskineri befinner sig inte sällan vänsterpartister lokalt bland ”röd-gröna” med beslut om nedskärningar inom just pressade ramar. Ramar som på övergripande nivå sätts av riksdagsmajoriteter och den nyliberala kapitalismens plundringståg.

Att ”all hittillsvarande historia är historien om klasskamp”, som Kommunistiska manifestet uttryckte saken för halvtannat sekel sedan, tillhör på många sätt en annan tids förhållanden

och tänkande – och har rent terminologiskt utmönstrats ur Vänsterpartiets programmatiska arsenal, eller förpassats till arbetsmarknadsområdet. Det borde i sig inte vara mycket att gnälla om, ordval kommer och går, men vissa samhällseliga realiteter består. Inte minst just den fundamentala samhällsklyvnaden i motstridiga intressen mellan arbetarklassen i bredaste mening och kapitalvinstens makthavare. Den konflikten är inte reducerbar till en arbetsmarknadsfråga utan löper som en förkastningsspricka under hela det moderna samhället och framkallar, likt skavande kontinentalplattor, väldiga samhällsskalv när de kolliderar. Kollisionerna behöver inte alls kläs i progressiva idéer eller ideologi, vanligare är att de uttrycks i vrede, förtvivlan, missunnsamhet, sekterism eller på annat sätt utifrån givna samhällsideal och traditioner. Det är det vi förfasas över när vi ställs inför växande nationalism och motsättningar bland just drabbade delar av arbetarklassen i nordfransk massarbetslöshet, östeuropeiska industriruiner eller svenska nedskärningsbygder.

Den vänster som inte förmår kanalisera vreden och frustrationen över sjunkandet, över att välfärden – glimten av ett gott liv för generationer av pigor och drängar – tycks glida oss ur händerna, kommer inte att nå utöver de ideologiskt övertygades och parlamentariskt intresserades krets.

Det handlar om prioritering byggd på insikt om att svaret ligger just i att förändra "ramarna", att det är bland folket utanför som det hela avgörs. Att få arbetskamrater, grannar och andra att tillsammans – utan parlamentariska eller partipolitiska hänsyn – ta steg för motstånd och förändring, vinna självförtroende och strida tillsammans, tvärsöver olikheter och skillnader, bidrar till erfarenheter och sammanhållning som kan försätta berg. Och kasta om politiska dagordningar.

Många aktivister i Vänsterpartiet är besjälade av sådan insikt och strävan. Men partiet som organisation är inte grupperat kring den uppgiften.

Vänsterpartiets kongress förändrade inte det. Flera bra förslag antogs; om arbetstidsförkortning, klimatomställning och kärnkraftsavveckling, antirasistisk rörelse, facklig uppryckning med mera. Att partiledningen får fortsätta budgetförhandla med regeringen var närmast ofrånkomligt. Det var ju vänsterns smala lycka att inte hamna i Miljöpartiets gisslanposition, utan med bibehållen självständighet kunna påverka något av betydelse för människor, om än i form av det "mindre onda".

Även det klara avslaget på motioner om tendensfrihet var väntat efter partistyrelsens absoluta avslagsyrkande. Synd, om perspektivet på en samlad pluralistisk vänster – och för risken av renässans för gammaldags "enhetsklimate" – men kanske reellt av mindre betydelse. Verklighetens bredd och brokighet pressar sig in i organisationerna oavsett stadgestängsel. I dagens Vänsterpartiet vimlar det av reellt existerande tendenser, i meningen åsiktens riktningar och nätverk – inte minst just i frågan om tendensrätt! Risken är förstås att en partiledning får för sig att homogenisera och med stöd av kongressbeslutet rensa i floran, men det kommer i så fall att straffa sig och ramponera den breddning partiordföranden förespråkade i avslutningstalet.

Efter att ha tröskat igenom hundratals – ja kanske tusen – sidor kongresstexter, över sexhundra motioner, i minst sextio timmar under fyra dagar i en dunkel kongressaula just när långhelgens vackraste försommarsol dränkte många andra i trädgårdspyssell och häggdoft, är det kanske ännu för tidigt att överblicka resultatet. Men inte för tidigt att tillsammans se till helheten och ta oss an det vi brukade kalla "huvudfienden", kapitalismens och klassamhällets nedbrytande krafter, och bana oss möjliga vägar ut.

Offensiv

Vänsterpartiet efter kongressen

Arne Johansson, Mattias Bernhardsson

Offensiv 11/5 2016

V är inte beredda att mobilisera till verklig kamp eller till att utmana kapitalismen.

Vänsterpartiets ledning hade inga större besvär med att utan att ens behöva tillgripa rösträkning för att få med sig Vänsterpartiets kongress på fortsatt budgetsamarbete med den krisande och flyktingfientliga Löfvenregeringen. Ett lika övertydligt nej gavs också till de interna kritiker som har velat öppna upp partiet med krav på tendensfrihet och utrymme för en mer systemkritisk opposition.

Att V-toppen fick smäll på fingrarna i några frågor som fortsatt betoning av sextimmarsdagen, att PKK lyfts från EU:s terroristlista och att inte tona ned kravet på avvecklad kärnkraft betyder i sammanhanget mindre. Därmed riskerar Vänsterpartiet i likhet med sina partivänner i danska Socialistiskt Folkeparti att överflyglas av nya vänsterformationer när kapitalismens kris förr eller senare på blåser upp vänstervindar även i Sverige.

Att de interna kritikerna inte kom särskilt långt på V-kongressen kan delvis förklaras av att Vänsterpartiet kan väntas lyfta en aning i bakvattnet av Miljöpartiets och regeringens akuta förtroendekris.

Utrustade med ett nytt och ”vassare” miljöprogram lovade Sjöstedt rent av att dra igång en kort och intensiv kampanj, oklart hur, mot ett regeringsja till Vattenfalls försäljning av det tyska brunkolet.

Dessvärre blir dock Jonas Sjöstedts avslutningstal om att ”vår ekonomiska politik och vår näringspolitik är samma sak som vår klimatpolitik” inte så mycket värt när Vänsterpartiet samtidigt bestämt har separerat budgetsamarbetet med regeringen från alla andra politiska områden.

Med stödet för budgeten som regeringsunderlag kan regeringen därefter göra upp med andra om allt från miljöpolitiken till den nya hårda flyktingpolitiken, världlandsavtalet med Nato och stödet till TTIP.

Gentemot den interna budgetkritiken från Skåne- och Göteborgsdistrikten som vill att ribban höjs för budgetstödet till regeringen kunde partiledningen luta sig emot att man lyckats få gehör för ett antal små reformer i budgetuppgörelsen.

Men dessa framsteg är begränsade och det gäller även de 10 miljarder kronor extra till kommunsektorn från och med år 2017, som V-toppen ser som den viktigaste framgången. Enligt landstingspolitikern Sara Svensson från Skåne motsvarar Skånes andel av dessa 10 miljarder bara en tredjedel av det budgetunderskott som föröder vården i hennes landsting.

I ett försök att stryka kritikerna medhårs lovar Jonas Sjöstedt och Ulla Andersson att i höstens budgetförhandlingar pressa regeringen ännu hårdare och kräva skattehöjningar för de som har väldigt mycket inkomster och kapital i höstbudgeten. Om dessutom utredningen om vinster i välfärden helt fuskas bort antyds att V rent av kan tänka sig att bryta budget-samarbetet.

Däremot vägrar V-toppen blankt att låta regeringens historiska svek mot solidariteten i flyktingfrågan påverka dess position som stödparti till S-MP-regeringen.

För dem som till äventyrs hoppats att Vänsterpartiet skulle vara beredda att öppna upp partiet på ett sätt som skulle attrahera fler vänsteraktivister och leda till en mer engagerad och politisk debatt snarare än personval och intriger blev kongressen en ny besvikelse.

Den motion för en Bred och enad rörelse med förslag på att V öppnar för tendensfrihet som skrivits under av 150 medlemmar och fem partiföreningar avvisades också efter kongressens allra första debatt. Det räckte inte att motionärernas argumenterade för att Vänsterpartiet en gång, alltså innan den stalinistiska tiden, grundades i protest mot det socialdemokratiska partiets munkorgsstadga. Inte heller att flera av de enligt motionärerna mest framgångsrika vänsterpartierna i Europa, som spanska Podemos, danska Enhedslisten, portugisiska Bloco de esquerda, tyska Die Linke och HDP i Turkiet, har en öppnare partistruktur.

Partistyrelsens slog fast att det inte går för sig ”att bilda ett nätverk” i Vänsterpartiet som ”står för en annan politisk linje än partiets”.

Samma hållning ledde redan förra året till oförenlighetsbeslut mot de aktiva runt tidningen Revolution, en trotskistisk studiegrupp som i flera år funnits inom partiet. Också en ansökan från Socialistiska partiet om att få ansluta sig tillsammans med sin tidning Internationalen och bibehålla band till sin internationella organisation USFI avsågs av V-styrelsen. Även Vänsterpartiets sätt att hantera debatten om Amineh Kakabaveh väcker oroande vibbar om partiets hälsa (läs kommentar nedan).

Positivt är givetvis att det i ett skikt av Vänsterpartiets anhängare och medlemmar, som kanske fick stöd av en femtedel på kongressen, finns en önskan om att kunna kämpa inom V för ett tydligare socialistiskt alternativ. Som Rättvisepartiet socialisterna (RS) konstaterade i sitt svenska perspektivdokument på helgens samtidiga RS-kongress är många enskilda som vi deltar med i nätverk och kampanjer anhängare till Vänsterpartiet trots att partiet som sådant sällan deltar.

Även RS skulle precis som flera av våra systerorganisationer världen runt redan gör kunna tänka sig att delta i ett öppet och brett Vänsterparti, som tillåter socialistiska åsiktsriktningar att driva på för en socialistisk samhällsomvandling.

Men detta är tyvärr inte det troligaste scenariot från ett parti som inte uppvisar mycket av den sorts passion mot Wall Street och samhällets klassklyftor som till exempel Bernie Sanders i USA:s primärvalskampanj.

En sådan utveckling skulle också kräva ett uppbrott i såväl riksdagen som i kommuner och landsting från den bekväma taktik av parlamentarisk underkastelse för ”det mindre onda” till ett klasskampsinriktat och öppet socialistiskt parti som verkligen tar ton mot dagens alltmer extremt ojämlika och korrupta kapitalistiska system och dess miljökatastrofer.

Om inte Vänsterpartiet i god tid klarar att distansera sig från den moraliska och politiska kollaps som hotar dagens så kallade rödgröna regering talar därför mycket för att det snart kan överflyglas av initiativ till nya vänsterformationer. När vänstervinden på allvar blåser upp och de breda folkskikten bryter upp från dagens etablerade partier kommer med all säkerhet RS tillsammans med många av dagens vänsteraktivister och bästa vänsterpartister att vara en del av denna process.

Vänstern, Amineh Kakabaveh, hedersdebatten och kampen mot rasism

Mattias Bernhardsson

Offensiv 11/5 2016

Mattias Bernhardsson, fullmäktigeledamot för Rättvisepartiet Socialisterna och författare till förstudien Förtryck i hederns namn, kritiserar turerna kring den vänsterpartistiske politikern Amineh Kakabaveh. Amineh har när detta skrivs tvingats till en månads politisk time out efter att ha delat ett videoklipp på Facebook från en nazistisk organisation med falska, rasistiska undertexter om somalier.

Jag tror man ska akta sig för att ta en mening och läsa den blint. Hon skrev ”Detta stämmer med verkligheten”, men hon avsåg inte det specifika klippet från nazisterna som hon själv ångrade att hon delade och sen tog bort – utan hon refererade till att sådana föreställningar faktiskt finns.

Amineh har outröttligt kämpat mot kvinnoförtryck i decennier, även för de som har förtryckts av sin egen familj. Hennes rötter gör också att hon vet mer om förtryck i religionens och hederns namn än vad många av oss andra vet. Men hon har också outröttligt kämpat mot rasism och främlingsfientlighet väldigt länge.

Sen finns det läger inom vänstern som gärna kämpar för det ena, och förnekar det andra, eller förnekar det första och fokuserar allt på det andra.

Jag tycker att Amineh många gånger har dragit för långt åt att generalisera förtrycket av kvinnor som sker i namn av islam. Men jag tycker också att hennes kritiker inom vänstern förnekar att problemen existerar. Samma vänster som nu försvarar MP-arna Yasri Khan och Mehmet Kaplan, trots att den ene relativiserar dödsstraff mot ateister, den andre fiskar röster bland högerextremister i Milli Görüs och MHP och båda försvarar högerextrema AKP. Det är samma vänster som nu attackerar Amineh för denna länkning.

Som sagt, jag tycker Amineh och många andra i hedersdebatten generaliserar för stort om religion. Men de som nu tar sin chans att hänga ut sin egen partikollega lever i blind förnekelse över det fruktansvärda kvinnoförtryck som faktiskt finns och kläds i islams namn. Båda sidor saknar en marxistisk analys av könsmaktsordningen såväl som av religion och behöver faktisk besinna sig i sina uttalanden.

Amineh begick ett stort misstag med länkningen, vilket hon själv insåg och rättade till. Påståendet att hon medvetet har delat nazistpropaganda tror jag absolut inte på. Korkat, ja. Medvetet, nej.

Men jag ser till Aminehs viktiga antirasistiska gärningar under hela hennes liv, och tänker inte låta mig dras med i ett vänsterdrev som enbart är intresserad av att förneka förtryck.

Proletären

Vänsterpartiet fortsätter ökenvandringen högerut

Robert Wettersten

Proletären 11/5 2016

Ali Esbati talar på Vänsterpartiets kongress. Foto: Vänsterpartiet

I och med helgens kongress tog Vänsterpartiet ännu några steg bort från arbetarpolitik mot en allmän reformistisk vänsterpolitik. Kravet på en ny EU-omröstning röstades ner, och budgetsamarbetet med S kvarstår.

Under Kristi himmelsfärdshelgen höll Vänsterpartiet kongress i Örebro. Kongressen befäster Vänsterpartiets position som ett socialdemokratiskt parti med uppgift att driva Socialdemokraterna och Miljöpartiet åt vänster.

Det mesta som luktar arbetarpolitik har i programkommissionens nya partiprogram fått stryka på foten. Partiprogrammets tidigare ganska långa men uddlösa del "Makten över arbetet" har ersatts av det korta avsnittet "Facklig organisering".

Att V har sminkat avsnittet med visst marxistiskt språkbruk genom att ersätta ordet "arbetsgivare" med "arbetsköpare" döljer inte att partiets politik på arbetsmarknadsområdet i huvudsak handlar om att stärka banden mellan V och fackföreningarna, försvara den svenska modellen och att uppmana sina medlemmar att vara med i facket.

Kritiken mot industrins lönenormerande roll stannar vid att "märket" förstärker löneskillnaderna mellan kvinnor och män. V vill dessutom ge statliga Medlingsinstitutet uppdraget att verka för jämställda löner. Lite hårdraget kan man alltså säga att istället för att hålla nere lönerna för alla arbetare, vill Vänsterpartiet att de två lönenedpressningsverktygen Industriavtalet och Medlingsinstitutet i fortsättningen bara ska hålla nere lönerna för män.

Inför kongressen fanns det ett antal frågor som väntades bli stridsfrågor, bland annat det nya systemet med valårskongresser, en ny skrivning om rasism, tendensfrihet i partiet, samt kraven på att avbryta budgetsamarbetet med regeringen.

Vänsterpartiet håller normalt kongress vartannat år och varannan kongress infaller på ett valår. Eftersom partiet i huvudsak är ett parlamentariskt parti ska varannan kongress i fortsättningen vara ”valårskongress” med särskilt fokus på val till riksdag, kommuner och landsting. Partistyrelsen ville även begränsa möjligheterna för motioner som rör andra frågor, men fick stryk av kongressen i frågan.

Flera motioner ville stryka eller ändra i den nya skrivningen om rasism, och menar att akademiska resonemang om olika former av ”rasifiering” inte hör hemma i ett partiprogram.

En ledamot av programkommissionen, ombudsmannen Emelie Kinberg från Göteborg, reserverade sig mot skrivningen med motiveringen att den tar partiet längre ifrån en materiell analys av rasismen till förmån för en kamp om värderingar.

Vänsterpartiets partistyrelse beslutade i höstas att den trotskistiska organisationen Revolution – som bland annat verkar inom Vänsterpartiet och tidigare hette Avanti – är ett konkurrerande parti till V och att de som arbetar med tidningen *Revolution* kan uteslutas ur V. I kölvattnet av detta blev frågan om tendensfrihet också en stridsfråga inför kongressen, som dock gick på partistyrelsens linje om att inte införa tendensfrihet.

Även frågan om sex timmars arbetsdag var kontroversiell. Partistyrelsens linje var att sex-timmarsdagen skulle vara fullt genomförd år 2034 och betalas med uteblivna löneökningar. De fick dock smäll på fingrarna av kongressen som gav partistyrelsen i uppdrag att hitta annan finansiering, samt att sex timmars arbetsdag ska bli en huvudfråga de närmaste åren.

Vad gäller motionerna om att avbryta budgetsamarbetet med regeringen så gick kongressen på partistyrelsens linje och samarbetet kvarstår.

Samtliga motioner om ett EU-utträde eller en folkomröstning om ett EU-utträde röstades ner av kongressen. Istället ska Vänsterpartiet fortsätta med sitt arbete att reformera EU inifrån. Man har till och med tänkt att man genom sitt arbete i EU ska avskaffa såväl EU-kommissionen och EU-domstolen som Europaparlamentet.

Det är bara att önska Vänsterpartiet lycka till i det projektet!

I och med sin 41:e kongress fortsätter Vänsterpartiet på den utstakade vägen till att bli ett reformistiskt vänsterparti som går hem även i de fina salongerna, samtidigt som man försöker tillfredsställa de gamla kommunisterna i partiet med otydliga formuleringar om socialism.

För dem som med små kirurgiska ingrepp vill göra kapitalismens ansikte lite mänskligare är Vänsterpartiet rätt alternativ, men för dem som vill avskaffa kapitalismen helt och hållet är det inte Vänsterpartiet man ska hoppas på.

Revolution

V-kongressen – vilken väg för Vänsterpartiet?

Redaktionen

Revolution 6/5 2016

Vänsterpartiets kongress går just nu av stapeln i Örebro. Kongressen sker mot bakgrund av ett turbulent år i den svenska klasskampen, men också ett uppslitande år inom Vänsterpartiet med många kontroversiella frågor.

Efter över 25 år av försämringar, där arbetskraften i offentlig sektor enligt tankesmedjan Katalys minskat med närmare 300 000 personer, har det byggts upp ett massivt missnöje under ytan i den svenska ungdomen och arbetarklassen.

De flesta känner att samhället är på väg åt fel håll. Det var därför man först sparkade ut först den socialdemokratiska regeringen 2006, och sedan den borgerliga regeringen 2014. S+MP-regeringen har därefter fått se sitt stöd kollapsa sedan den tillträdde, och Socialdemokraterna

har återkommande siffror i opinionsmätningarna som är lägre än de 28,5 procent som de fick 1911 – innan den allmänna rösträtten infördes.

Men de som tjänat på detta missnöje är inte Vänsterpartiet, utan Sverigedemokraterna, som kommit från obetydlighet till att närma sig runt 20 procent av väljarstödet. De har till och med blivit största parti bland LO-arbetare enligt vissa mätningar. Den huvudsakliga skulden för detta rasistpartis framväxt bär naturligtvis de borgare och så kallade socialdemokrater som genomfört nedskärningarna och attackerna på arbetarklassen. Men situationen är också ett misslyckande för Vänsterpartiet.

Vänsterpartiets krav på regeringen har varit milt sagt lågt ställda med tanke på de massiva problem som arbetare i såväl offentlig som privat sektor möter, framförallt genom det snabbt ökande arbetstempot som är ett direkt resultat av nedskärningarna. Den borgerliga regeringen gjorde skattesänkningar på 140 miljarder kr, vilket gjort att kommuner och landsting under en längre period fått allt mindre pengar i förhållande till de ökade behoven.

Även där det är rödgrönt styre vänder man på kronorna, och är utlämnade till att råda över beslut om var nästa nedskärning ska ske. De 10 miljarder som man fick igenom i den nuvarande budgetöverenskommelsen kommer inte ens nära att täcka upp de växande behoven.

På pressträffen efter Jonas Sjöstedts öppning av kongressen förklarade han att man kommer bryta budgetsamarbetet med Socialdemokraterna om inte ”överenskommelsen [om vinster i välfärden] genomförs”. Idén är att man kan acceptera en hel del om man bara sätter stopp för privatiseringar.

Men nu är det inte ens frågan om att stoppa dem, utan bara om små steg i den riktningen: att införa krav på grundbemanning, en paragraf om att vinst inte får vara ”syftet”, och att överskott ”som huvudregel” ska återinvesteras. Detta är överenskommelsens innehåll, och det är inte på långa vägar tillräckligt. Inte ens ett totalstopp för privatiseringar skulle vara skäl nog att samarbeta – om högerpolitiken i övrigt ligger fast nästan oförändrad. Och det är precis vad regeringen ämnar fortsätta göra.

En öppen brytning med socialdemokraterna är den enda vägen. Detta handlar om partiets framtid och trovärdighet som en kraft för socialism, och som förkämpe för arbetarklassen. Det

handlar inte om hur väl man kan förhandla med S, och visa upp vad man fått igenom. Folk närmar sig inte politik på det sättet, utan bedömer situationen som helhet och hur ens eget liv påverkas. En majoritet tycker just nu att saker är på väg åt fel håll, och partiet ses som ansvarigt för detta.

Man har förklarat kompromisserna med regeringen med att man ska vinna inflytande. Men frågan är vem som vinner inflytande över vem? Hela partiet dras åt höger när man tvingas försvara socialdemokratiska budgetar som i grunden är en fortsättning på den borgerliga politiken, som man täcker upp för med hjälp av olika reformer som de flesta av dem inte kostar så mycket. Istället för att vara en tydlig opposition till nedskärningarna, till korruptionen, till kapitalismen, till borgarklassen och till alla dess representanter – blir Vänsterpartiet förpassat till att vara ett stödparti till regeringen.

Ett flertal motioner kommer att behandla frågan om samarbetet med regeringen under kongressen, och vill slå fast en tydligare linje. Motionerna A107 och A108 uttrycker frågan klarast. De förklarar behovet av att öppet bryta med regeringen och istället börja driva radikala socialistiska krav som partiet verkar ha prioriterat ned – som 6 timmars arbetsdag, ett nytt miljonprogram och 200 000 nya jobb i offentlig sektor. Kopplat till ett stopp på nedskärningar och att man för fram idén om ett socialistiskt samhälle, skulle vi här kunna ha början på något som kan utmana Socialdemokraternas dominans inom arbetarklassen.

7,5 timmars arbetsdag med sänkt lön?

Det finns även andra stridsfrågor under kongressen. Den senaste kongressen beslutade, i strid med partiledningens vilja, att man skulle prioritera kravet på 6 timmars arbetsdag. Tyvärr blev det aldrig riktigt någon kampanj av det, utan det har begränsat sig till ett antal interna diskussionsmöten.

I december förde partistyrelsen fram att man ska begränsa sig till att kräva en 37,5-timmarsvecka, motsvarande en arbetsdag på 7,5 timmar, som skulle genomföras över fyra år – men utan bibehållen lön. Man ska använda det så kallade ”löneutrymmet” för att finansiera reformen, det vill säga – man ska avstå från löneökningar för att istället få sänkt arbetstid. I praktiken innebär detta en lönesänkning i slow motion, eftersom man avstår från löneökningar som man annars skulle ha fått.

Det centrala misstaget är att tro att det existerar någonting som heter ett "löneutrymme". Förra året uppgick de svenska storföretagens aktieutdelningar till 173 miljarder kr – vilket exkluderar alla de pengar som försvinner i olika typer av skatteplanering och till de höga chefernas löner. En stor del av poängen med att kräva sex timmars arbetsdag med bibehållen lön är naturligtvis att arbetarna ska få en större del av dessa vinster, och att förklara hur man skulle kunna organisera samhället enligt socialistiska principer.

Faktum är att detta är samma urvattnade socialliberala högeridéer som de man ibland hör från Miljöpartiets håll. Sänkt arbetstid med sänkt lön innebär ingen verklig omfördelning från arbete till kapital, och är faktiskt redan verklighet inom många kvinnodominerande yrken. Undersköterskor arbetar exempelvis ofta redan deltid för en lägre lön, antingen eftersom de inte klarar av den hårda pressen på arbetsplatsen eller eftersom kommunen vägrar ge heltid.

En socialist och marxist kräver de resurser som vi har arbetat för och skapat. Därför kräver vi sex timmars arbetsdag med bibehållen lön. Men det är klart att borgarklassen och deras representanter inte kommer att acceptera att vi tar en större del av kakan utan att göra motstånd. Det gäller särskilt under en ekonomisk kris, när de känner sig pressade av den hårdnande konkurrensen på världsskala.

Vänsterpartiledningens förslag är ett tydligt försök att anpassa sin politik till denna verklighet – så att, hoppas de, även det så kallade "näringslivet" och socialdemokraternas ledning ska kunna acceptera det. Men denna reträtt gör det inte lättare utan svårare att någonsin vinna frågan. Borgarklassen och regeringen är ju på väg åt en helt annan riktning – mot försämringar. De kommer inte att acceptera ett krav om arbetstidsförkortning, inte ens ett nedtonat sådant.

Att tona ned och urvattna politiken kan bara minska kampviljan och skapa förvirring. Och det är ju just genom kamp som man om möjligt kan driva igenom ett sådant krav. Det hänger inte på hur skicklig man är i förhandlingar med borgarklassen eller med regeringen – utan på om man kan mobilisera fram en massiv klasskamp för den reformen. Med detta förslag ger man ungdomar och arbetare mindre att kämpa för, och går i praktiken med på borgarklassens logik.

Som socialist kan man inte begränsa sig till att kräva sådant som borgarklassen utan vidare kan acceptera. Man måste kämpa för det som är rätt, det som är möjligt och det som gynnar arbetarklassen. Att borgarklassen inte kan acceptera idén om att dela på arbetet med bibehållen lön, särskilt med den höga arbetslöshet som finns, bevisar bara att deras system och styre inte är hållbart.

I årtionden har massarbetslösheten inneburit att vissa är arbetslösa medan andra sliter ihjäl sig. Därför måste systemet förändras i grunden. Att ett rimligt krav inte kan genomföras under kapitalismen bevisar inte att kravet är orimligt, utan att systemet är orimligt.

Men att få igenom stora krav kommer naturligtvis inte att bli enkelt. Den som trodde det lever i en fantasivärld. För att vinna någonting stort måste vi bygga en rörelse stark nog för att utmana kapitalet – som kan mobilisera på allvar på gator, torg och arbetsplatser. Då behöver vi entusiasm och stöd för ett ordentligt första steg – sex timmars arbetsdag med bibehållen lön – och inte den politiska nedrustning som partiledningen föreslår.

Bara minuter innan artikeln publicerades bifölls motion A43 och A44, som går emot parti-styrelsen i frågan om sex timmars arbetsdag. I A43 står det: "Vänsterpartiet driver kravet om 6 timmars arbetsdag/30 timmars arbetsvecka som en av våra huvudfrågor under åren framöver", och i A44 står det: "Partistyrelsen får i uppdrag att ta fram beräkningar på hur sex timmars arbetsdag med bibehållen lön kan genomföras med en annan finansiering än löneutrymmet och att strategin med att finansiera arbetstidsförkortning genom att löneutrymme uppges." - Red.

Tendensfrihet och organisation

Ett annat förslag som kommer från partistyrelsen är så kallade ”differentierade kongresser”. Det innebär att medlemmarna på kongresser under valår bara skulle få motionera i vissa frågor, som partistyrelsen skulle bestämma. Denna inskränkning av partidemokratin måste avvisas.

Den motion som handlar om att införa tendensfrihet, vilket innebär att medlemmarna ska ha rätt att bilda formella plattformar kring olika frågor där man inte håller med partiledningen, har fått ett brett stöd inom partiet. Behovet av att bredda och fördjupa interndemokratin är enormt. Sedan man lagt ned partiets interntidning finns det inget sätt att diskutera partiets politik. Den onlineplattform som partiet lanserat fungerar dåligt, och även nu inför partikongressen fanns det klagomål på att det tog lång tid att få saker publicerat.

Även om vi själva tror att det är politiska och inte organisatoriska frågor som kommer att avgöra partiets framtid, ser vi tendensfrihet som ett sätt att stärka interndemokratin och försvara åsiktsbaserade minoriteters rättigheter. Det gäller särskilt oss som står till vänster, som upprepade gånger varit under attack. Det behövs mer interndemokrati, inte mindre, och därför är vi positiva till denna motion.

Det parti vi vill ha

Revolution har bokbord på kongressen. Vänsterpartiets förmåga att attrahera de unga och radikaliserade människor bestäms i sista hand inte av interna stadgediskussioner utan av partiets politik. Saker som sex timmars arbetsdag, stopp för miljöförstöring eller en lösning på arbetslösheten skulle realistiskt sett bara kunna finansieras genom att man använder hela samhällets resurser. Det kräver att man nationaliserar storföretagen och bankerna under arbetarkontroll, för att få tag i de pengar som den härskande klassen just nu förfogar över privat. Det är vad som krävs för att uppnå det rättvisare Sverige som partiet gärna talar om. Bara med långtgående och konkreta förslag kan man vinna den svenska arbetarklassens förtroende, och visa att partiet står för verklig förändring.

Det räcker då inte bara med abstrakta paroller om att man gör skillnad, men inte heller med abstrakta vädjanden om ”revolution” eller ”socialism”. Istället måste man föra fram en

konkret politik som faktiskt i verkligheten är revolutionär och socialistisk. En bra början är att inte tona ned sina dagskrav, utan istället visa hur de hänger samman med kampen för socialism. Man måste också ta sig an uppgiften att bygga den rörelsen.

Socialdemokraternas högersväng, i kombination med det massiva missnöje som finns, har lämnat ett stort vakuum på vänsterkanten som Vänsterpartiet då skulle kunna fylla. Just nu framställer sig SD som det enda oppositionspartiet och är de som gynnas av det växande missnöjet i landet. Men Vänsterpartiet skulle kunna bryta trenden genom att visa en verklig oppositionspolitik skulle innebära.

En sådan skulle SD aldrig kunna ställa sig bakom, eftersom de i sista hand företräder borgarklassens intressen. Istället för att anpassa sig efter en alltmer impopulär – och direkt flyktingfientlig – regering, måste Vänsterpartiet våga vara revolutionära, ett revolutionärt parti för radikala unga och arbetare.

Vänsterpartiets kongress – fortsatt stöd till regeringens högerpolitik

Redaktionen

Revolution 6/5 2016

Efter Vänsterpartiets kongress den 5-8 maj står det klart att en majoritet av ombuden ansåg att budgetsamarbetet med regeringen ska fortsätta. Detta är ett allvarligt misstag som underminerar partiets kampförmåga mot de nedskärningar som fortsätter runtom i landet. I det långa loppet är detta en ödesfråga som riskerar partiets framtid.

Kongressen ägde rum i en period av kraftigt växande missnöje och radikaliserings i samhället efter årtionden av nedskärningar, privatiseringar och försämringar. Förtroendet för regeringen är kört i botten: Miljöpartiet befinner sig i öppen kris och Socialdemokraterna har rekordlåga opinionssiffror. Detta är en direkt följd av att de fortsätter den gamla regeringens högerpolitik.

Finansminister Magdalena Andersson skröt i en intervju med SvD (16 april) om att man fört den stramaste finanspolitiken ”sedan Göran Persson var finansminister under budgetsaneringen”. Hon pratar alltså om det batteri av nedskärningar som följde på 1990-talskrisen, då socialdemokraterna lade hela bördan för krisen på arbetarklassen. Detta resulterade inte bara i massdemonstrationer och kamp utan också i att Vänsterpartiet kunde nå 12 procent i valet 1998.

Detta borde återigen vara ett drömläge för Vänsterpartiet. Istället har partiet pendlat mellan sex och åtta procent i mätningarna, samtidigt som Sverigedemokraternas framgångar fortsätter. Detta kräver att partiet gör en allvarlig självrannsakan.

Fortsatt stödparti till regeringen

Vänsterpartiet har försökt sitta på dubbla stolar, och vara både ett stödparti och ett oppositionsparti samtidigt. Man har röstat för regeringens budget och mot den i sakfrågor där man inte hållit med, som i höstens flyktingöverenskommelse. Men strategin har varit ett misslyckande. Det är framförallt Sverigedemokraterna som gynnas och setts som ett alternativ. Novus undersökning från sommaren 2015 visade att 31 procent såg Sverigedemokraterna som det parti som ”tydligast antagit en oppositionsroll” medan Vänsterpartiet bara fick fyra procent.

Flera vänsterpartister hade därför motionerat inför kongressen om att Vänsterpartiet skulle bryta med regeringen och föra en självständig socialistisk oppositionspolitik. Tydligast var motionerna A107 och A108, som flera av Revolutions skribenter hade ställt sig bakom. Motionen A108 förklarade att det behövs en självständig socialistisk och revolutionär opposition. Vänsterpartiet Skåne och Göteborg hade å sin sida motionerat om att ställa högre

krav på ett fortsatt samarbete. Men en stor majoritet röstade istället för att fortsätta budgetförhandlingarna med Socialdemokraterna och Miljöpartiet på nuvarande premisser.

Det främsta argumentet för fortsatt samarbete var de så kallade ”vänstermiljarderna”, vilket man kallar de tio miljarder i ytterligare statsbidrag som Vänsterpartiet fick igenom i senaste vårbudgeten. Det är naturligtvis välbehövliga pengar, men det är långtifrån tillräckligt för att täcka de enorma underskotten i kommuner och landsting.

Norrbottnen har ett samlat underskott på 275 miljoner som måste återställas, men ”vänstermiljarderna” ger bara 63 miljoner. Jämtland har ett underskott på 394 miljoner underskott som måste återställas, men får bara 42 miljoner. I Västernorrland pågår just nu en kamp mot att stänga sjukhuset i Sollefteå, där 25 000 demonstrerade i Kramfors bara två veckor innan kongressen. Västernorrlands samlade underskott ligger på 358 miljoner - mot 76 miljoner från vänstermiljarderna. Om man ser sig runtom i landet är det liknande situationer, från Skåne till Göteborg.

Föreställningen om att ”vänstermiljarderna” innebär någon slags vändning i politiken som möjliggör verkliga satsningar är en illusion. Kampen i Västernorrland och Ådalen visar också tydligt att många börjar få nog av dessa nedskärningar. Vilken sida ska partiet ställa sig på? Och var uppfattas man stå när man ger sitt godkännande till dessa budgetar på riksplanet?

Saken blir inte bättre av att vänsterpartister på sina håll genomför dessa nedskärningar ihop med MP och S. Istället för att under parollen ”Vänsterpartiet gör skillnad” framställa det som en ändring i politiken – vilket helt enkelt är felaktigt i sak – borde man förklara att regeringens budget är en fortsättning på högerpolitiken och distansera sig kraftigt från den sossehöger som nu huserar i regeringskansliet på Rosenbad.

Hur ska Vänsterpartiet växa?

Ulla Andersson. Foto: Ylva Vinberg / Revolution

Vanliga människor bedömer inte Vänsterpartiet utifrån enstaka grejer som de fått igenom – som dessutom sossarna framställer som sina egna idéer – utan utifrån den politik som drivs i sin helhet och huruvida livet blir bättre eller sämre. Man utgår ifrån sin egen vardag och gör inte de detaljstudier av budgeten som en del PR-strateger på partikansliet kanske hade hoppats

på. Det spelar desto mindre roll att Vänsterpartiets officiella Facebook-sida sprider information om enskilda positiva reformer – om människor inte känner att saker går åt rätt håll.

Och det är där skon klämmer – 64,4 procent av befolkningen i Sverige anser nämligen enligt Skop (1 april 2016) att utvecklingen går åt fel håll. För många av dem kommer parollen ”Vänsterpartiet gör skillnad” bara att låta som tomt prat, när mycket lite verkar bli annorlunda i praktiken.

Jonas Sjöstedt har sagt att Vänsterpartiet kommer att bryta budgetsamarbetet med regeringen i höst om inte regeringen genomför överenskommelsen kring vinster i välfärden. Det är viktigt att man också följer upp det löftet. Men även om regeringen skulle gå med på att begränsa vinsterna i välfärden, så är det alldeles för lite för att motivera ett fortsatt samarbete.

Ulla Andersson, vice ordförande och ekonomiskpolitisk talesperson sade i debatten under kongressen att det är orealistiskt att förvänta sig att Vänsterpartiet ska få igenom ”hela” sin politik så länge som man inte har egen majoritet i riksdagen, och tillade skämtsamt ”men det ska vi fixa till 2018”. Men frågan är allvarlig. Hur ska Vänsterpartiet kunna växa när de fortsätter på samma linje som nu? Om missnöjet med regeringen ökar och Vänsterpartiet anses vara ansvariga för dess politik – hur ska Vänsterpartiet kunna kanalisera missnöjet, eller ens växa särskilt mycket i opinionen?

Om detta fortsätter, kommer regeringen 2018 inte bli en vänsterpartiregering eller ens en rödgrön, utan en högerregering där även Sverigedemokraterna kan ingå. En sådan regering kommer utan tvekan att riva upp alla de mindre reformer man nu får igenom, och mycket mer därtill. Om Vänsterpartiet istället sagt konsekvent nej till alla nedskärningar och privatiseringar och prioriterat utomparlamentarisk kamp framför parlamentariska kompromisser, så hade man kunnat kanalisera missnöjet till vänster och vara i en stark position för att leda en verklig socialistisk opposition mot en sådan högerregering.

Kongressen behöll vänsterkraven – mot partistyrelsens vilja

Det finns ett stort vakuum på vänsterkanten som Vänsterpartiet skulle kunna fylla om man bröt med regeringen och gick åt vänster. Men det är det tydligt att partistyrelsen istället vill dra partiet åt höger. Inför kongressen hade de lagt fram förslag om att urvattna flera av partiets mer radikala krav.

I december föreslog de att man ska överge kravet på 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön. Istället skulle man begränsa sig till att kräva en 37,5-timmarsvecka, motsvarande en arbetsdag på 7,5 timmar. Den skulle genomföras över fyra år – och därtill utan bibehållen lön. Partistyrelsen argumenterade för att använda det så kallade ”löneutrymmet” för att finansiera reformen, det vill säga att man ska avstå från löneökningar för att istället få sänkt arbetstid. Som vi skrivit tidigare innebär detta en lönesänkning i slow motion, eftersom man avstår från löneökningar som man annars skulle ha fått.

Många har därför uttryckt en berättigad ilska över detta försök att urvattna kravet. Kongressen beslöt till sist att behålla kravet på 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön – och även att göra det till en huvudfråga. Men det återstår att se vad som sker i praktiken. Redan den förra kongressen beslutade – också då mot partistyrelsens vilja – att man skulle driva kravet på 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön. Men detta följdes inte upp av partistyrelsen genom nämnvärd aktivitet utåt, utan begravdes i stort sett genom en arbetsgrupp och interna diskussionsmöten.

Kongressen 2012 tog ett beslut på att driva ett förbud mot bemanningsföretag och kamp mot visstidsanställningar. Inför denna kongress föreslog partistyrelsen att man skulle urvattna kravet till att handla om en begränsning av bemanningsföretag genom att göra det svårare för dem att verka istället för att förbjuda dem. Lyckligtvis avtog kongressen detta förslag, och partiet står fortsatt för ett förbud.

Även ifråga om kärnkraft hade partistyrelsen fört fram en linje som innebar att avvecklingen av kärnkraft sköts på framtiden till år 2040, då man skulle uppnå ett helt förnybart energisystem. Kongressen beslöt också där mot partistyrelsen att behålla linjen om att driva på för en snabbavveckling av kärnkraft. Detta visar en ovilja att överge en så klassisk vänsterfråga som kärnkraftsmotståndet.

Det blev också en stor diskussion i fråga om att ta bort den kurdiska vänsterorganisationen PKK från EU:s terrorlista. Partistyrelsen argumenterade helt korrekt för att hela listan bör avskaffas, men många kände med rätta att det inte finns någon motsättning. Att kongressen till slut röstade för att PKK bör strykas från EU:s terrorlista var viktigt som en tydlig signal till ledningen om att medlemmarna vill ge ett större stöd till kurdernas kamp i Mellanöstern och slå tillbaka mot den terror som de utsätts för av Erdogan-regimen.

Att kongressen gick mot partistyrelsen i dessa frågor är viktigt. Sex timmars arbetsdag med bibehållen lön är en av de frågor som många starkast förknippar med Vänsterpartiet, och att överge det insåg många skulle vara politiskt vansinne. På samma sätt har Vänsterpartiet faktiskt haft en tydlig linje om att förbjuda bemanningsföretag, vilket många människor med erfarenheter av dessa renodlade parasitverksamheter kommer att förstå och hålla med om.

Rasismen – hur ska vi bekämpa den?

Vänsterpartiets kongress. Foto: Ylva Vinberg / Revolution

Den stora diskussionen om partiprogrammet blev den nya texten om rasism. I den gamla texten framhövs rasismens samband med kapitalismen i större utsträckning, och även om man knappast kan kalla den marxistisk var den ändå bättre än den som nu föreslogs av programkommissionen.

I den nya texten framhävs begreppet ”rasifiering” och man skriver att ”Den exkluderande rasismen tar sin utgångspunkt i en tankefigur där rasifierade grupper hotar samhället såväl kulturellt som ekonomiskt.” Det framstår som att rasismen har sin grund i idéer och normer snarare än i det kapitalistiska systemet.

Men rasismen uppkom med kapitalismens framväxt, och hade viktiga funktioner: att splittra kampen mot kapital- och jordägarna, samt att rättfärdiga slaveriet i Amerika och de imperialistiska ländernas exploateringar av kolonier i Afrika, Latinamerika och Asien. Borgarklassen använder än idag rasismen för att splittra arbetarklassen. Rasismen används dessutom för att rättfärdiga att man ger sämre löner och villkor till arbetare med mörkare hudfärg. Så länge kapitalismen och den imperialistiska världsordningen där Europa, USA och Kina exploaterar resten av världen består, kommer det att finnas rasism.

Kampen mot rasism handlar därför för marxister om att ena alla arbetare för en kollektiv klasskamp mot kapitalismen. Alla arbetare har ett gemensamt intresse eftersom man är exploaterade i produktionen, där kapitalisterna blir rika på vårt arbete. Samtidigt har arbetarklassen som enda grupp tillräcklig styrka, när den väl bestämmer sig, för att ändra samhället i grunden. Genom att arbetare strejkar, syns det snabbt vem som kör spårvagnarna, hämtar soporna, håller igång telefonstationerna, säljer mat nere på ICA och så vidare.

Sekundära skiljelinjer som kön, nationalitet, religion, etnicitet och så vidare försöker borgarklassen givetvis på tusentals olika sätt utnyttja för att splittra oss. Men som marxister ser vi just därför också kampen mot rasism, kvinnoförtryck och alla former av förtryck som en absolut nödvändighet att föra här och nu. Fördomar och förtryck inom klassen kommer att splittra den, och behovet att kämpa tillbaka mot sådana idéer är centralt. Men det gör vi genom att tålmodigt förklara vårt revolutionära alternativ, och att visa de gemensamma intressena i praktiken genom enad kamp.

Intersektionell antirasistisk kamp handlar däremot om att föra en stundtals individuell kamp, en stundtals kollektiv kamp mot alla vita som grupp. Enligt en intersektionell analys kan vita enbart vara en del av den antirasistiska kampen som underordnade ”allierade”. Svarta kapitalister kan exempelvis ha lika mycket att säga till om kampen mot rasism som svarta arbetare.

Detta döljer helt det faktumet att kapitalister oavsett nationalitet eller hudfärg har ett större intresse av att bevara det rådande samhället än av att göra sig av med olika former av förtryck. Enbart massrörelser kommer att kunna förändra samhället, och där kan enskilda kapitalister – som givetvis inte kommer att uppmuntra, delta eller vara drivande bakom några massrörelser – knappast ens om de skulle vilja kunna spela mer än en helt sekundär roll då de är så pass få.

Intersektionalitet, liksom alla identitetspolitiska idéer, leder därför till splittring inom arbetarklassen och till klassarbete med borgarklassen. Konsekvensen av att se förtryck som grundat i normer och idéer blir att kampen individualiseras, och vi ser att fokus blir på att förändra individers beteende istället för att störta systemet.

Framför allt ifrån Vänsterpartiet Skåne drevs det att man ska anta antirasismen som en tredje ideologisk utgångspunkt vid sidan av socialism och feminism. För vår del ser vi det som mer angeläget att partiet hittar tillbaka till en marxistisk analys än att man bara staplar olika förtrycksgrunder på varandra utifrån en idealistisk utgångspunkt.

Kongressen röstade ned Skånes förslag. Men utöver programkommissionens ursprungstext ändrades partiprogrammet på flera punkter ändå i en mer intersektionell, postmodern och identitetspolitisk riktning. Många skrivningar om behovet av att bekämpa olika normer fördes in. Argumenten för dessa ändringar var också att Vänsterpartiet inte i tillräckligt stor utsträckning analyserat andra förtryck än klassexploateringen och kvinnoförtryck. Det är sant, men återigen räcker det inte med att skriva om förtryck, utan frågan är hur man ska bekämpa dem – och det kräver en revolutionär marxistisk utgångspunkt.

Tendensfrihet och organisation

Ytterligare en stor diskussion var frågan om tendensfrihet. Tendensfrihet innebär att man i partistadgan garanterar att minoriteter har rätt att sluta sig samman i tendenser, och öppet arbeta för sina åsikter. Detta borde vara helt självklart i ett demokratiskt parti, att personer med liknande åsikter samarbetar för att få större genomslag för sina idéer. I själva verket skulle en ärlig debatt om detta bli så fruktansvärt okontroversiell, att partistyrelsen var tvungen att sänka nivån till att argumentera för att tendensfrihet handlar om att införa ”partier inom partiet”.

I arbetarrörelsens barndom fanns det många olika tendenser i arbetarpartierna, något som var helt okontroversiellt och sågs som naturligt. Men tendensfrihet är tyvärr långt ifrån självklart i

ett parti med stalinistiska traditioner. Det var genom den tredje internationalen som stalinisterna på 1920-talet införde tendensförbud i de olika kommunistpartierna, inklusive SKP (dagens Vänsterpartiet). Tyvärr är partiledningen fast i denna stalinistiska idé.

Och kritik har inte heller varit helt populärt. För två år sedan uteslöts en grupp vänsterpartister i Örebro på grund av vad som till synes var alltför radikala åsikter. Även om vi ser att de gjorde många misstag och ofta inte ens brydde sig om att föra fram några politiska åsikter på ett seriöst sätt, försvarade Revolution deras rätt att inte bli uteslutna för sina åsikters skull.

I höstas dök det plötsligt upp en diskussion upp om att klassa denna tidning, *Revolution*, som ett "konkurrerande parti". Tidningen har stått fast till vänster i partiet och aldrig varit rädd för att föra fram varken kritik eller beröm. Det är tydligt att det återigen handlar om att man vill göra sig av med grupper som enligt verkställande utskottet står för långt till vänster i partiet.

Förslaget att klassa oss som ett "konkurrerande parti" bifölls av partistyrelsen med tolv röster mot tio. Men det var inte utan ett massivt internt motstånd, och på bara en vecka hade omkring 250 vänsterpartister skrivit under ett upprop mot uteslutningarna. Många distriktsordföranden, riksdagsledamöter, med flera uttalade sig kritiskt och ställde sig frågande. Det var mot bakgrund av dessa attacker mot vänstern inom partiet som motioner skrivits om tendensfrihet som ett sätt att demokratisera partiet.

Dessa motioner avlogs tyvärr med stor majoritet. Detta tycker vi är olyckligt, men vi hoppas att partistyrelsen förstår att detta inte ger dem grönt ljus att utesluta grupper som oss. Det var inte vad man beslutade om. Revolution verkar precis som tidigare inom ramen för de nuvarande stadgarna. Många påverkades säkerligen av att de som talade mot tendensfrihet målade upp ett skräckscenari om hur hela partiet skulle splittras och ägna all tid åt interna konflikter. I verkligheten är det precis splittring och fokus på interna konflikter man får om Vänsterpartiets ledning väljer att utesluta grupper som tycker annorlunda.

Istället för att acceptera politiska skillnader inom partiet och tillåta en organiserad debatt som skulle kunna utveckla politiken, försöker man sopa detta under mattan. Det saknas överhuvudtaget interna debattforum eftersom partiets interntidning ersatts av ett magasin utan debattsidor. Det finns ett extremt styvmoderligt behandlat debattforum på internet, som väldigt få läser och som bara sista månaden inför kongressen fick extra resurser.

Skiljelinjer tar sig istället uttryck på Facebook, i informella diskussioner och, tyvärr, i skit-snack och misstänkliggöranden. När stora skillnader uppstår hanterar ledningen det genom att lägga locket på och hota med uteslutning eller genom att försöka pressa folk till att avgå från uppdrag.

Men tendensfrihet är inte heller en magisk lösning på alla Vänsterpartiets problem. Många partier som har tendensfrihet har också uteslutit grupper och individer med obekväma åsikter. Ett parti som går i en alltmer reformistisk riktning kommer alltid hitta sätt att motivera uteslutningar av de som står för långt till vänster. I slutändan är det därför politiken som är den avgörande frågan.

Hur kan Vänsterpartiet få igenom sin politik?

Idag går vi igenom den värsta krisen för kapitalismen sedan 1930-talet – antagligen någonsin. Det enda sättet för borgarklassen att öka sina vinster idag är genom att slakta välfärden och låta arbetarklassen betala för krisen. Borgarklassen kan inte längre acceptera stora reformer utan kräver tvärtom stora nedskärningar.

De europeiska vänsterpartier som inte tagit ansvar för en nedskärningspolitik utan kraftigt kritiserat den med ett radikalt språkbruk har växt explosionsartat under den senaste perioden. Detta gäller både grekiska Syriza och spanska Podemos, och det är precis vad som krävs om svenska Vänsterpartiet ska kunna bli ett stort parti som på allvar kan utmana Socialdemo-

kraterna. Självklart krävs även en liknande politisk situation som i Sydeuropa med en större kampvåg än vad vi har idag i Sverige. Men det är också i den riktningen som Sverige rör sig.

Jonas Sjöstedt. Foto: Ylva Vinberg / Revolution

En vikande världsmarknad kommer att slå mot ett land som Sverige, som är extremt exportberoende och som dessutom i huvudsak producerar kapitalvaror (maskiner, lastbilar, järnmalm och så vidare). Det är precis investeringar i saker som dessa som i händelse av kris kommer att torka upp först, och då kan den svenska ekonomins styrka istället visa sig bli dess fall. Därtill kommer interna problem med hög privat skuldsättning och en allvarlig bostadsbubbla. Det är en explosiv mix. En djup kris i Sverige likt den i Sydeuropa skulle leda till klasskamp även här. Vi har redan sett en ökning av protester och polarisering till höger och vänster de senaste åren. Detta skulle öka markant vid en djup kris.

Vänsterpartiets ledning tänker alltför kortsiktigt. Istället för att bygga på en långsiktig strategi där man säger nej till alla nedskärningar och arbetar för att bli det största arbetarpartiet i Sverige, ser man bara till det man kan få igenom här och nu genom förhandlingar med Socialdemokraterna. Men i verkligheten kan Vänsterpartiet idag inte få igenom sin politik annat än genom massiv kamp mot borgarklassen. Det är också så reformer uppnåtts tidigare. Alla de stora reformer vi uppnått – rösträtten, betald semester, föräldraförsäkring, åtta timmars arbetsdag med flera – har uppnåtts genom arbetarklassens kamp och i vissa perioder även hotet om revolution. Det har inte skett genom att arbetarrörelsens ledare varit skickliga i förhandlingar.

Vänsterpartiet bildades i opposition mot den socialdemokratiska ledningens anpassning till och undfallenhet mot borgarklassen, mot försöken att urvattna arbetarklassens krav till det som passade den svenska kapitalismen. Vänsterpartiet borde knyta an till denna tradition och föra den mest radikala delen av arbetarklassens talan. Istället för att acceptera försämringar borde man leda kampen för förbättringar och förklara behovet av socialism för att kunna genomföra dessa på riktigt.

Kamp mot kapitalismen

Sanningen är att majoriteten av de större reformer Vänsterpartiet driver inte kan genomföras inom kapitalismens ramar idag, inte ens med en massiv klasskamp. Kapitalismen utvecklas inte längre som under efterkrigstiden då borgarklassen kunde acceptera förbättringar och välfärd för att ekonomins utveckling tillät höga vinster.

Hur kommer det sig att partistyrelsen urvattnar ett krav som sex timmars arbetsdag med bibehållen lön? Det är för att man känner på sig hur svårt det är att få igenom. Socialdemokraterna går ju ständigt till höger, underskotten växer i statens finanser och borgarklassen är på offensiven. Arbetsgivarna kräver stopp på löneökningar, och kommer inte gå med på en arbetstidsförkortning som i praktiken innebär allmänna lönehöjningar med en tredjedel. Hur skulle det påverka deras internationella konkurrenskraft? Vilken kapitalflykt och rent ekonomiskt sabotage skulle de svara med om det infördes? Och vad sätter vi i så fall emot för att få igenom kravet ändå?

Sanningen är att det krävs en revolution för att få igenom några stora krav som 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön. Vänsterpartiet borde sikta in sig på att mobilisera till klasskamp för att få igenom sin politik och förklara behovet av socialism för att kunna genomföra hållbara förbättringar. Men istället verkar det enda möjliga perspektivet för partistyrelsen vara att anpassa politiken till vad man får igenom i förhandlingar med en högerinriktad socialdemokrati här och nu. Detta innebär i slutändan bara att man successivt släpper alla sina radikala krav och blir en vänstertäckmantel för högerpolitik.

Låt oss tänka efter. Borgarklassen kunde inte ens acceptera stora reformer innan krisen bröt ut på allvar 2008. Det är orsaken till de försämringar vi sett de senaste årtiondena – inte att ledningen för Socialdemokraterna och LO inte vill genomföra förbättringar för arbetarklassen – utan att det enda sättet att genomföra sådana är genom att ta kamp mot borgarklassen och mot kapitalismen. Men det har de inte varit beredda att göra.

Dessa arbetarrörelsehöjdare vill inte ta kamp mot det system där de själva har en bekväm och upphöjd position. Kommunalskandalen visar hur långt korruptionen har gått, och är bara toppen på ett isberg. Därför försöker de förhandla sig fram till små förbättringar som i slutändan oftast landar i små försämringar. Men i takt med att den ekonomiska krisen fördjupas kommer små försämringar inte att vara nog för borgarklassen.

De förbereder sig redan nu på större attacker som de måste genomföra när krisen slår hårdare mot Sverige. Vänsterpartiets ledning böjer sig redan idag för pressen och genomför nedskärningar runtom landet. Hur kommer man reagera på den enorma press som borgarklassen och Socialdemokraternas ledning kommer att utsätta dem för när krisen kommer?

Samma argument som man har idag för att stötta högerpolitik kommer gälla då – att det blir ”ännu värre” om det inte är Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som genomför nedskärningarna – och att det bara är tillfälligt. Som alla andra reformistiska arbetarpartier gjort, kommer man att argumentera för att krisen så småningom kommer vara över och att man kan börja genomföra förbättringar då. Problemet är att det har låtit så från arbetarpartier i årtionden. Men förbättringarna kommer aldrig att komma om man inte är redo att ta kampen mot kapitalismen.

En framtid för Vänsterpartiet

Det sägs ofta inom Vänsterpartiet att det viktigaste är att man gör skillnad i människors vardag. Att göra skillnad här och nu uppfattas av många som är politiskt aktiva som det allra viktigaste. Men sanningen är att när man går med på kompromisser som innebär mer försämringar än förbättringar så gör man mer skada än nytta. Och det till priset av att man lägger mindre krut på utomparlamentarisk kamp samt att de som ändå kämpar inte ser till Vänsterpartiet som ett kämpande alternativ att organisera sig i.

Revolutions bokbord på V-kongressen.

”Tyvärr” accepterar inte arbetarklassen högerpolitik bara för att de kommer från arbetarpartier, utan man ser det med rätta som ett svek. Arbetarklassen tenderar att acceptera krisavtal och försämringar i början av en kris med hopp om att det snart kan ljusna. Men man accepterar inte stora försämringar och nedskärningar hur länge som helst. Allt har en gräns.

De vänsterpartier som inte tar avstånd från de attacker som kommer idag och ställer sig på arbetarklassens sida mot högerpolitiken kommer att bekämpas lika hårt som högern och socialdemokraterna. Arbetare kommer att tvingas hitta andra verktyg.

Om inte Vänsterpartiet förbereder sig på detta, tar avstånd från all nedskärningspolitik och för fram ett radikalt alternativ, så riskerar de att gå samma väg som Pasok i Grekland och vänstern i Italien. De kan åka ur riksdagen som italienska Rifondazione Comunista eller kanske helt upphöra att existera som ett verkligt parti. Grekiska Pasok rasade till följd av sitt stöd till högerpolitik till bara en tiondel, från 40-45 procent av väljarna till ynka fyra procent.

Att vi för fram den kritik vi gör och lägger så stort fokus på regeringssamarbetet handlar alltså om att vi vill rädda Vänsterpartiet från den självmordstaktik man nu har – för att bevara ett socialistiskt parti som arbetare kan rösta på och organisera sig i.

Men Vänsterpartiet måste lära sig, inte bara av vad Syriza, Podemos, Corbyn, Bernie Sanders med flera gjort rätt – utan också av deras misstag. Alla dessa partier och ledare må vara radikala, men de för fortfarande en inomkapitalistisk politik. De är reformister och inte marxister. Därför kommer de när de väl sätts på prov att acceptera nedskärningar och försämringar – för att de har illusioner i vad som kan uppnås inom kapitalismens ramar.

Om man accepterar kapitalismen, måste man också acceptera dess logik. Detta förklarar att det grekiska Syriza, som installerades i regeringsställning i januari förra året, nu har svikit alla löften om stopp på åtstramningarna och säger att deras händer är bakbundna medan de genomför högerpolitik.

Vänsterpartiet måste därför inte bara bryta med regeringen, utan också anta en revolutionär socialistisk politik. Partiet måste återvända till sina revolutionära rötter och sätta kampen för socialismen på dagordningen. Detta kommer marxisterna kring tidningen *Revolution* att fortsätta kämpa för.